

PAŽYMA Nr. NV-

2022-05-05

VYRIAUSYBĖS IŠVADA

Nr.: TAP-22-777
TAIS-22-6620DĖL NEĮGALIJŲ SOCIALINĖS INTEGRACIJOS ĮSTATYMO 2
STRAIPSNIO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 25 STRAIPSNIŲ
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1019, GYVŪNŲ GEROVĖS IR
APSAUGOS ĮSTATYMO 2, 3, 7, 18 IR 20 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1020 IR TRANSPORTO LENGVATŲ
ĮSTATYMO 2, 4 IR 5¹ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XIVP-1021

Rengėjas

Svarstyta

Siūloma

Pateikimo Seimui terminas
2021-12-15Socialinės apsaugos ir
darbo ministerija (SADM)

Nesvarstyta

Svarstyti TAP ir
Vyriausybės posėdžio
A dalyjeDALYKINIS
VERTINIMASSiūlomos pagrįstos priemonės, kurios padės išspręsti nustatytą
problema

Taip

Siūlomas sprendimas pagrįstas įrodymais (duomenimis, faktine
informacija)

Taip

Teisės akto projektas parengtas laikantis Vyriausybės darbo
reglamento reikalavimų dėl derinimo subjektų, terminų, projekto
lydimosios medžiagos

Taip

Teisėkūros procesas buvo įtraukus, užtikrinant tinkamą
suinteresuotų asmenų informavimą ir dalyvavimo sąlygas

Netaikyta

TEISINIS
VERTINIMAS –
TEISĖS GRUPĖS
PASTABOSRedakcinio pobūdžio pastabos, į kurias ministerija atsižvelgs prieš pateikdama nutarimo projektą
pasirašyti Ministrui Pirmininkei.PROJEKTO
TIKSLASPateikti Vyriausybės išvadą (pritarti Neįgaliųjų socialinės integracijos ir Transporto lengvatų
įstatymų projektams, tačiau pasiūlyti Seimui juos tobulinti; nepritarti Gyvūnų gerovės ir
apsaugos įstatymo projektui) dėl Seimo nario J. Džiugelio pasiūlymo suteikti galimybę
neįgaliajam naudoti šuns pagalbininko pagalbą.SPRENDŽIAMA
PROBLEMASeimo narys, atsižvelgdamas į neįgaliųjų bendruomenės prašymus, siūlo (nuo 2022-07-01):
1. Suteikti galimybę neįgaliajam naudoti šuns pagalbininko pagalbą, skirta išvengti,
kompensuoti, sumažinti ar pašalinti sutrikusių funkcijų įtaką neįgaliojo savarankiškumui ir
mobilumui.
2. Suteikti galimybę neįgaliajam kartu su šunimi pagalbininku naudotis viešojo transporto
infrastruktūra ir Transporto lengvatų įstatyme numatytais lengvatomis bei patekti į viešąją
erdvę ir visuomeninės paskirties statinius bei būti juose.
3. Įteisinti šuns pagalbininko sąvoką, nustatyti institucijų kompetencijas šioje srityje, šuns
pagalbininko registravimo, ženklinimo, skiriamųjų ženklų, dresavimo tvarkas, jo statusą
patvirtinančių dokumentų išdavimo tvarką, neįgaliojo, besinaudojančio šuns pagalbininko
pagalba, teises ir pareigas.POREIKĮ KEISTI
REGULIAVIMĄ
INDIKUOJANTYS
SUBJEKTAI IR
(AR) ŠALTINIAI

DUOMENYS / ĮRODYMAI

- ✓ Visuomenės
nuomonė
- ✓ Suinteresuotų
grupių interesai
- ✓ Praktinės
taikymo
problemos

- Šiuo metu Lietuvoje nėra reglamentuota galimybė neįgaliesiems naudotis šuns pagalbininko
pagalba. Teisės aktuose nėra įteisinta šuns pagalbininko sąvoka, nėra tokio šuns registravimą,
ženklimą, dresavimą reglamentuojančių tvarkų, statusą patvirtinančių dokumentų išdavimo
tvarkos, nenustatytos neįgaliojo, besinaudojančio šuns pagalbininko pagalba, teisės ir
pareigos. Todėl neįgaliesiems nesudarytos sąlygos tinkamai naudotis šuns pagalbininko
(vedlio) pagalba.
- Lietuvoje, Baltijos kinologijos centre rengiami šunys pagalbininkai (vedliai), tačiau nesant
teisinio reglamentavimo, jie negali turėti oficialaus šuns pagalbininko statuso.

SIŪLOMOS PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Rengėjų pasiūlyta Vyriausybės pozicija dėl pritarimo Neįgaliųjų socialinės integracijos ir Transporto lengvatų įstatymų projektams, pasiūlant Seimui juos tobulinti, laikytina iš esmės tinkama. Projekte numatytos nepritarimo Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo projektui priežastys pagrįstos aiškiais ir taikliais argumentais.

Pažymima, kad esminius klausimus, susijusius su šuns pagalbininko pagalba, tikslinga reglamentuoti Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatyme (ne Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatyme), nes šio įstatymo tikslas yra užtikrinti neįgaliųjų lygias teises ir galimybes visuomenėje, nustatyti neįgaliųjų socialinės integracijos principus, apibrėžti socialinės integracijos sistemą ir jos prielaidas bei sąlygas. Rengėjų pasiūlytos nuostatos, nustatant, kad: šuns pagalbininko akreditaciją patvirtinantį dokumentą išduoda fiziniai / juridiniai asmenys, turintys tokius šunis rengiančius asmenis vienijančių tarptautinių organizacijų akreditaciją ir parengę šunį pagal specialias šių organizacijų dresavimo programas (ne Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnyba išduoda tai patvirtinantį sertifikatą); neįgalusis pateikia neįgaliojo pažymėjimą ir šuns pagalbininko akreditaciją patvirtinantį dokumentą, jei to paprašo atsakingų institucijų darbuotojai (atsisakant prievolės žymėti šunį skiriamaisiais ženklais, kurių pavyzdžius tvirtina, išdavimo sąlygas bei tvarką nustato ŽŪM ar jos įgaliota institucija) ir kt., labiau atitiktų Teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtintus proporcingumo ir efektyvumo principus.

Projekte siūloma:

1. Pritarti Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo projektui, tačiau pasiūlyti jį tobulinti (projekte pasiūlomos konkrečios formuluotės):
 - 1.1. nes esminius klausimus, susijusius su šuns pagalbininko pagalba, tikslinga reglamentuoti ne Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatyme, o Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatyme.
 - 1.2. siekiant sudaryti kuo mažesnę administracinę naštą valstybės institucijoms ir išvengti galimų nepatogumų neįgaliajam, atsisakyti reikalavimo, pagal kurį šuo pagalbininkas pagalbos teikimo metu turi būti pažymėtas skiriamaisiais ženklais, kurių pavyzdžių aprašą tvirtina, išdavimo sąlygas bei tvarką nustato ŽŪM ar jos įgaliota institucija. Vietoj to nustatant prievolę neįgaliajam pateikti neįgaliojo pažymėjimą ir šuns pagalbininko akreditaciją patvirtinantį dokumentą (kopiją), jei to paprašytų atsakingų institucijų darbuotojai.
2. Nepritarti Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo projektui, nes esminius klausimus, susijusius su šuns pagalbininko pagalba, siūloma reglamentuoti Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatyme. Taip pat Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatyme nėra tikslinga nustatyti papildomus (specifinius) šunų pagalbininkų įsigijimo, dresavimo ir laikymo reikalavimus, nes šiame įstatyme jau yra reglamentuoti būtiniausi visų gyvūnų grupių, neišskiriant šunų pagalbininkų, gerovės reikalavimai.
3. Pritarti Transporto lengvatų įstatymo projektui, tačiau siūlytina atsisakyti įpareigojimo susisiekti ministru priimti šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus. Nes: geležinkelių transportu vykstančių keleivių, įskaitant ir neįgaliuosius bei su jais vykstančius šunų vedlius (pagalbininkus), vežimo sąlygos nustatytos Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1300/2014 dėl Sąjungos geležinkelių sistemos prieinamumo neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims techninių sąveikos specifikacijų; minimalūs reikalavimai transporto priemonėse esančioms specialioms sėdynėms (įskaitant reikalavimą, kad būtų pakankamai vietos šuniui vedliui) – JT Europos ekonomikos komisijos (JT EEK) taisyklėse Nr. 107 „Vienodos nuostatos dėl M₂ arba M₃ kategorijos transporto priemonių patvirtinimo, atsižvelgiant į jų bendrąją konstrukciją“; šunų vedlių (pagalbininkų) vežimo laivais sąlygos – Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1177/2010 dėl jūrų ir vidaus vandens keliais vykstančių keleivių teisių, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004; su neįgaliaisiais vykstančių šunų vedlių (pagalbininkų) vežimo sąlygos detalizuotos Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2021/782 dėl geležinkelių keleivių teisių ir pareigų, kuris bus taikomas nuo 2023-06-07.

Gerosios užsienio šalių taikomos praktikos

Kroatijoje šunų vedlių teikiama pagalba reglamentuojama atskiru įstatymu „Dėl asmens, turinčio regėjimo negalią, judėjimo su šuns vedlio pagalba.“ **Airijoje, Belgijoje** šią sritį reguliuoja Lygių galimybių įstatymas, **Austrijoje, Vengrijoje, Lenkijoje, Vokietijoje** – Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas, Latvijoje – reglamentuojama Vyriausybės nutarimu. Teisės aktai įtvirtina galimybę neįgaliajam kartu su jį lydinčiu šuniu pagalbininku patekti į maitinimo įstaigas, parduotuves, ligonines, bažnyčias, mokyklas, kultūros ir sporto renginius, visas viešąsias erdves ir įstaigas, naudotis viešuoju transportu, taksi. Neįgaliajam nereikia papildomai mokėti už šuns pagalbininko kelionę. Šunys pagalbininkai nešioja specialias petnešas / liemenes su juos rengusių mokyklų logotipais. Taip pat šunys pagalbininkai ženklinami ir registruojami registruose. **Austrijoje** šunims pagalbininkams išduodamos individualizuotos tapatybės kortelės, segimos ant antkaklio / liemenės, su barkodu, kuriame išmanioju telefonu / specialiu prietaisu galima nuskaityti kontaktinius duomenis asmenų, su kuriais galima susisiekti neatidėliotinais atvejais, jei kas nutiktų šuniui ar jo šeimininkui. Šunis pagalbininkus rengia specialios dresavimo mokyklos. Pagrindinės tarptautinės organizacijos, rengiančios šunis pagalbininkus, yra Tarptautinė šunų pagalbininkų asociacija (*Assistance Dogs International* (ADI)) ir Tarptautinė šunų vedlių federacija (*The International Guide Dog Federation* (IGDF)). Nacionalinėms šunų pagalbininkų dresavimo mokykloms, turinčioms šių

	organizacijų akreditacijas ir rengiančiomis šunis pagalbininkus pagal jų programas, suteikiamas narystės statusas. Pagal tarptautinių organizacijų mokymų programas parengti šunys pagalbininkai laisvai keliauja tarptautiniais maršrutais ir yra pripažįstami šunimis pagalbininkais bet kurioje užsienio valstybėje.
--	---

SPRENDIMO ĮGYVENDINIMO KAŠTAI

Priimtiems įstatymams įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS
--

Dėl projekto pobūdžio (teikiama Vyriausybės išvada dėl Seime svarstomų įstatymų projektų) viešosios konsultacijos nevykdytos.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Projektas be pastabų suderintas su ŽŪM, SM, SAM, AM, EIM, FM, TM, VRM, Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba, patikslintas pagal Neįgaliųjų reikalų departamento pastabas. KM ir ŠMSM pastabų ar pasiūlymų per nustatytą terminą nepateikė.
--

PAŽYMĄ PARENGĖ	
-----------------------	--

	<i>Daiva Buivydaitytė-Garbštienė</i>
--	--------------------------------------

	<i>Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupė, patarėja</i>
--	---